

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 327/2018-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. septembra 2018 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Sergeja Kohuta prerokoval prijatú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Elenou Ľalíkovou, advokátska kancelária, Podbrezovská 34, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Co 320/2016 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Co 320/2016 porušené boli.

2. [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a finančné zadostučinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré mu je Krajský súd v Banskej Bystrici p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. ■■■■■ priznáva úhradu trov právneho zastúpenia v sume 570,06 € (slovom päťstosedemdesiat eur a šesť centov), ktorú je Krajský súd v Banskej Bystrici povinný vyplatiť na účet advokátky JUDr. Eleny Ľalíkovej, advokátska kancelária, Podbrezovská 34, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 327/2018-8 z 20. júna 2018 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť ■■■■■ (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej aj „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Co 320/2016 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z obsahu sťažnosti vyplýva:

„I.

1. Sťažovateľ ako žalobca sa žalobou podanou na okresnom súde 24.06.2009 domáhal náhrady škody voči štátu z titulu nezákonného rozhodnutia v trestnom konaní, ktoré sa voči nemu viedlo od r. 1999 a skončilo v r. 2008.

2. Okresný súd B.Bystrica po prvýkrát rozhodol 1.12.2010 tak, že žalobe vyhovel s čím sa neuspokojil žalovaný štát, ktorý podal odvolanie.

3. V období od 22.2.2011 do 6.3.2014 - čiže vyše 3 rokov - sa vec nachádzala na Krajskom súde v B. Bystrici, a to aj v dôsledku kasačného nálezu ÚS SR (III. ÚS 46/2013).

4. Okresný súd po zrušujúcom uznesení odvolacieho súdu opätovne rozhodol 9.5.2016 tak, že žalobe sťažovateľa vyhovel. Aj proti tomuto I. stupňovému rozsudku sa odvolal žalovaný štát, v dôsledku čoho sa vec od 17.8.2016 nachádza na KS v B.Bystrici pod sp. zn. 15Co 320/2016.

5. Listom z 30.1.2017 sme požiadali odvolací súd o rozhodnutie.

6. Nedostali sme však žiadnu odpoveď a v informačnej kancelárii krajského súdu sme 28.7.2017 zistili, že vec nie je rozhodnutá.

II.

1. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru, má každý právo, aby jeho vec bola prejednaná v primeranej dobe a bez zbytočných prieťahov. Pri rozhodovaní o rešpektovaní tohto práva ako jedného z aspektov práva na spravodlivý proces treba zvažovať na jednej strane záujem sťažovateľa na rýchlom vybavení veci a na strane druhej všeobecný záujem na riadnom výkone spravodlivosti.

2. Otázku primeranosti dĺžky konania treba vždy posúdiť vo svetle konkrétnych okolností prípadu, pričom sa berie do úvahy hlavne zložitosť veci, správanie sa sťažovateľa, postup súdu a význam konania pre sťažovateľa. Pritom kompenzačné konanie voči štátu má osobitný význam pre sťažovateľa, preto súdy musia k nemu pristupovať s osobitnou starostlivosťou /Simaldone v. Taliansko č. 22644/03, Golha v. ČR, či Jupiter SK v.SR/

3. Všeobecne je štát povinný usporiadať svoj justičný systém tak, aby súdy mohli každému zaručiť právo na rozhodnutie v primeranej dobe. Preto prieťahy pričítateľné súdu môžu viesť ku konštatovaniu prekročenia primeranej doby.

III.

1. Kompenzačné konanie za nezákonné trestné konanie v období r. 1999 do 2008, trvajúce už vyše 8 rokov celkovo, z toho na odvolacom súde vyše 4 rokov, je objektívne vzaté dobou neprimerané, a to len pre nesústredenú a neefektívnu - v jednom období aj zmätočnú, keď zasahoval ústavný súd - činnosť krajského súdu, ktorá vedie k porušovaniu ústavných práv sťažovateľa, ktorý sa na prieťahoch vôbec nepodieľa.

2. Po celú túto dobu právnej neistoty, beznádeje, frustrácie a úzkosti je sťažovateľ neustále v područí štátu a jeho justičného systému, preto žiada titulom finančného zadosťučinenia priznať sumu 5000 EUR ako kompenzáciu za tento stav bezmocnosti voči

odvolaciemu súdu, ktorý spor sa ani nesnaží riešiť, len hľadá dôvod pre zrušenie I. stupňového rozsudku.

3. Preto na základe uvedených skutočností navrhujeme vydať nálež:

1. Základné právo [REDAKOVANÉ], garantované čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, v konaní vedenom na Krajskom súde v B. Bystrici pod sp. zn. 15Co 320/2016, porušené bolo.

2. Krajskému súdu B. Bystrica prikazuje konať vo veci sp. zn. 15Co 320/2016 bez zbytočných prieťahov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadostučinenie v sume 5000 EUR, ktorú sumu mu vyplatiť KS v B. Bystrici do 1 mesiaca od doručenia nálezu.

4. [REDAKOVANÉ] priznáva náhradu trov konania v sume 374,30 EUR - odmena za 2 úkony právnej pomoci po 147,33 + 2 x -RP po 8,84 + 20% DPH, t.j. 62,46 E - ktorú sumu zaplatí Krajský súd 3.Bystrica k rukám JUDr. Eleny Lalíkovej, v lehote 1 mesiaca od doručenia nálezu.“

3. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili účastníci konania: krajský súd, zastúpený jeho podpredsedom listom sp. zn. Spr 549/18 z 18. júla 2018, a právna zástupkyňa sťažovateľa stanoviskom k vyjadreniu krajského súdu zo 14. augusta 2018.

3.1 Podpredseda krajského súdu vo svojom vyjadrení uviedol chronológiu úkonov vykonaných v napadnutom konaní a dodal tieto relevantné skutočnosti:

„... Krajskému súdu v Banskej Bystrici bola dňa 17. augusta 2016 predložená vec vedená na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 16C/80/2009 na rozhodnutie o odvolaní proti rozsudku okresného súdu č. k. 16C/80/2009-367 zo dňa 09.05.2016, ktorým v konaní o náhradu škody z nezákonného súdneho rozhodnutia, v právnej veci žalobcu [REDAKOVANÉ] (sťažovateľa) v konaní právne zastúpeného advokátkou JUDr. Elenou Lalíkovou (advokátkou sťažovateľa) proti žalovanej Slovenská republika - Ministerstvo spravodlivosti SR, uložil odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi sumu 315 153,00 Eur s 5 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 300 000,00 Eur od 09.05.2016 do zaplatenia a 6 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 15 153,00 Eur od 11.05.2009 do zaplatenia,

všetko v lehote 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia. Vo zvyšku návrh zamietol (v časti nároku na úrok z omeškania z náhrady nemajetkovej ujmy).

... Konanie začalo na Okresnom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 16C/80/2009 podaním žaloby na okresný súd dňa 24. 06. 2009.

Okresný súd o žalobe prvý krát rozhodol dňa 10.02.2010 rozsudkom č. k. 16C/80/2009-106, voči ktorému rozsudku podal odvolanie žalobca aj žalovaný.

Vec bola Krajskému súdu v Banskej Bystrici predložená dňa 30.04.2010 na rozhodnutie o odvolaní.

Krajský súd v Banskej Bystrici v konaní pod sp. zn. 2Co/132/2010-127 uznesením zo dňa 20.06.2009 rozsudok okresného súdu, ktorým bola žalovaná zaviazaná zaplatiť žalobcovi sumu 214 680,- Eur so 6% úrokom z omeškania ročne od 11.05.2009 do zaplatenia v lehote do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia, ako aj vo výroku o zamietnutí zvyšku návrhu zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, s tým, že pokiaľ ide o nároky uplatnené žalobcom, či už náhrady škody ako aj náhrady nemajetkovej ujmy, je potrebné nároky opätovne prehodnotiť, presne ich špecifikovať a výšku priznaných súm potrebným spôsobom aj odôvodniť. Okrem toho okresný súd musí zvážiť intenzitu porušenia osobnostných práv žalobcu, berúc v úvahu aj prvky primeranosti odškodnenia. Rozsudok považoval za nepreskúmateľný a neprijateľný.

Okresný súd opätovne vo veci rozhodol rozsudkom č. k. 16C/80/2009-164 zo dňa 01.12.2010.

Voči uvedenému rozhodnutiu okresného súdu podali odvolanie žalobca, ako aj žalovaný.

Vec bola predložená krajskému súdu dňa 22. 02. 2011. Krajský súd vo veci rozhodol dňa 20.12.2011 uznesením č. k. 15Co/60/2011-185, ktorým rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým žalovanú zaviazal zaplatiť žalobcovi sumu 314 680,- Eur so 6% ročným úrokom z omeškania od 11.05.2009 do zaplatenia v lehote do 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia a vo výroku, ktorým vo zvyšku návrh žalobcu zamietol, zrušil a v tejto časti mu vec vrátil na ďalšie konanie. Zároveň vo výroku, ktorým okresný súd konanie v časti o zaplatenie 3 828,- Eur so 6% úrokom z omeškania od 11.05.2009 do zaplatenia zastavil, zrušil z dôvodu, že okresný súd opätovne konanie v časti o zaplatenie 3 828,- Eur s príslušenstvom zastavil, hoci v tejto časti rozsudok nebol odvolacím súdom

v predchádzajúcom rozhodnutí zrušený (§ 221 ods. 1 O. s. p.). V odôvodnení uvedeného rozhodnutia poukázal aj na to, že rozhodnutie okresného súdu nie je náležite odôvodnené a nezodpovedá požiadavke preskúmateľnosti a presvedčivosti, ako to vyžaduje ust. § 157 ods. 2 O. s. p., navyiac, okresný súd pri rozhodovaní o priznaní úrokov z omeškania nevychádzal z predchádzajúceho záväzného záveru rozhodnutia odvolacieho súdu. Zdôraznil, že okresný súd je po zrušení veci odvolacím súdom viazaný jeho právnym názorom vysloveným v uvedenom rozhodnutí, opätovne vo veci rozhodne, svoje rozhodnutie náležite odôvodní, aby z neho bolo zrejmé, na základe akých dôkazov vo veci rozhodol, ako ich vyhodnotil a ako aplikoval príslušné procesné predpisy pri ich hodnotení, akými úvahami sa spravoval pri rozhodovaní o veci samej.

Voči uvedenému zrušujúcemu uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici žalobca prostredníctvom svojej právnej zástupkyne (JUDr. Elena Lalíková) podal ústavnú sťažnosť datovanú dňom 13.02.2012. Okresný súd z uvedeného dôvodu prerušil konanie vedené pod sp. zn. 16C/80/2009 do právoplatného rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky o sťažnosti voči rozhodnutiu krajského súdu č. k. 15Co/60/2011-185 zo dňa 20.12.2011. Uvedené rozhodnutie sa stalo právoplatným dňom 11.05.2012. Ústavný súd na neverejnom zasadnutí dňa 03.09.2013 rozhodol, že základné právo žalobcu na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a jeho právo na spravodlivé súdne konanie zaručené čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 15Co/60/2011-185 zo dňa 20.12.2011 vo výroku, ktorým zrušil rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 16C/80/2009-164 zo dňa 01.12.2010 porušené bolo. Uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 15Co/60/2011-185 zo dňa 20.12.2011 vo výroku o zrušení rozsudku okresného súdu a vrátení veci okresnému súdu na ďalšie konanie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zároveň zaviazal Krajský súd v Banskej Bystrici k povinnosti uhradiť žalobcovi trovy konania. Vo zvyšnej časti sťažnosti žalobcu nevyhovelo. Poukázal na to, že pri opätovnom rozhodovaní o odvolaniach proti rozsudku okresného súdu vo veci samej za podmienky, že nedôjde k zmene jeho postoja k dôvodnosti odvolacích námietok, bude úlohou krajského súdu formulovať dostatočne konkrétne a detailne výhrady ku kvalite odôvodnenia prvostupňového meritórneho rozhodnutia.

Krajský súd v Banskej Bystrici po rozhodnutí ústavného súdu dňa 05.02.2014 opätovne rozhodol o odvolaní žalobcu, a to uznesením 15Co/645/2013-238, a to tak, že rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým žalovanú zaviazal zaplatiť žalobcovi sumu 314 680,- Eur so 6% ročným úrokom z omeškania od 11.05.2009 do zaplatenia v lehote do 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia a vo výroku, ktorým vo zvyšku návrh žalobcu zamietol zrušil a v tejto časti mu vec vrátil na ďalšie konanie. Vo výroku, ktorým okresný súd konanie v časti o zaplatenie 3 828,- Eur so 6% úrokom z omeškania od 11.05.2009 do zaplatenia zastavil, rozsudok okresného súdu zrušil.

Žalobca opätovne podal ústavnú sťažnosť voči rozhodnutiu Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 05.02.2014, č. k. 15Co/645/2013-238 datovanú dňom 12.05.2014. O uvedenej ústavnej sťažnosti ústavný súd rozhodol uznesením III. ÚS 540/2014-16 dňa 09.09.2014, tak, že sťažnosť žalobcu odmietol ako zjavne neopodstatnenú. Ústavný súd konštatoval, že rozhodnutie odvolacieho súdu je vzhľadom na jeho konkrétnosť a inštruktážnu povahu ústavne akceptovateľné a nevykazuje znaky arbitrárnosti ani zjavnej neodôvodnenosti, pričom odvolací súd v ňom uvádza odpovede najmä na tie argumenty, ktoré majú pre vec podstatný význam, preto sťažnosť už pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Na pojednávaní na okresnom súde konanom dňa 10.12.2014 zástupca žalovaného predložil návrh na zloženie preddavku na trovy konania v zmysle § 141a O. s. p.

O uvedenom návrhu okresný súd rozhodol uznesením tak, že návrh žalovaného zo dňa 28.11.2014 na zloženie preddavku na trovy konania v zmysle § 141a O. s. p. zamietol. Voči uvedenému uzneseniu podal odvolanie žalobca. Krajský súd o uvedenom odvolaní rozhodol dňa 17.12.2015 tak, že odvolanie odmietol.

Dňa 09.05.2016 Okresný súd v Banskej Bystrici vo veci opätovne rozhodol rozsudkom č. k. 16C/80/2009-367. Voči uvedenému rozhodnutiu podal odvolanie žalovaný. V prvom rade žalovaný namietol postup súdu, ktorý opakovane rozhoduje v rozpore s § 226 O. s. p. a nerešpektuje právny názor odvolacieho súdu. Uvedené má za následok umelé predlžovanie konania a je v rozpore s požiadavkami rýchlej a účinnej ochrany práv účastníkov konania. Žalovaný mal za to, že napádaný rozsudok ako celok trpí nezrozumiteľnosťou, nepreskúmateľnosťou až arbitrárnosťou, zároveň vzniesol námietku premlčania.

Odvolať bolo predložené Krajskému súdu v Banskej Bystrici dňa 17.08.2016. Na Krajskom súde v Banskej Bystrici bola vec pod sp. zn. 15Co/320/2016 náhodným výberom pridelená do senátu 15Co. Predsedom senátu a sudcom spravodajcom veci bola JUDr. Klaudia Kosková.

Krajský súd vo veci rozhodol uznesením sp. zn. 15Co/320/2016 dňa 4. júla 2018 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Vec je v štádiu vyhotovovania rozhodnutia v lehote podľa § 223 ods. 3 CSP.

JUDr. Klaudia Kosková napadnuté veci vybavuje priebežne, podľa prichádzajúceho nápadu, pričom prednostne podľa zákona vybavuje neodkladné opatrenia, veci NcC, opatrovanské veci, pracovné veci, a potom priebežne podľa poradia ostatné veci. Na výkon funkcie sudkyne na Krajskom súde v Banskej Bystrici bola pridelená od 01.05.2014, kde jej bolo prerozdelených 376 vecí po predchádzajúcej sudkyňi JUDr. Olge Maľovej, ktorá odišla do dôchodku. Zároveň jej v roku 2014 bolo pridelených 304 vecí rozhodla 279 vecí, v roku 2015 jej bolo pridelených 471 vecí, rozhodla 632 vecí, v roku 2016 jej bolo pridelených 319 vecí, rozhodla 408 vecí, v roku 2017 jej bolo pridelených 146 vecí, rozhodla 191 vecí, nevybavených zostalo 114 vecí; od 01.01.2018 do 31.05.2018 jej bolo pridelených 67 vecí, rozhodla 89 vecí, nevybavených vecí zostalo 92.

K prietahom v konaní došlo z objektívnych dôvodov, vzhľadom na vysoký počet pridelených prerozdelených vecí po sudkyňi odchádzajúcej do dôchodku, ako aj enormne zvýšený nápad vecí v rokoch 2014 až 2016 a vybavovanie vecí v časovom slede. Z týchto dôvodov sudkyňa JUDr. Klaudia Kosková nemohla vec rozhodnúť v primeranej lehote. Subjektívne zavinenie prietahov v konaní na jej strane nebolo zistené. Sudca nemôže byť zodpovedný za to, že je dlhodobo značne vyťažovaný a v dôsledku toho nie je schopný vykonávať všetky potrebné úkony neodkladne tak, aby to zodpovedalo potrebám každého jednotlivého konania, a najmä záujmu účastníkov na čo možno najrýchlejšom rozhodnutí veci.

... Krajskému súdu v Banskej Bystrici do rúk predsedu súdu sťažnosť na prietahy v konaní podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. v platnom znení stranami konania, žalobcom (sťažovateľom), ani žalovaným podaná nebola.

Vo vzťahu k namietanému postupu krajského súdu. Krajský súd v Banskej Bystrici oznamuje, že s poukazom na § 30 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného

súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov, súhlasí s upustením od ústneho pojednávania pred ústavným súdom, nakoľko od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci...“

3.2 Sťažovateľ prostredníctvom svojej právnej zástupkyne na uvedené vyjadrenie podpredsedu krajského súdu reagoval takto:

„... v prvom rade súhlasíme s upustením od ústneho pojednávania a k vecným námietkam porušovateľa základných práv sťažovateľa dodávame:

1. Zaťaženie sudcu nie je kritériom pre zbavenie sa zodpovednosti za nedostatky pre rešpektovanie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Inak toto tzv. zaťaženie si sudcovia zapričiňujú sami tým, že úradnícky a formalisticky pristupujú k svojej službe, tak ako aj v tejto veci. Tomu nasvedčuje 4x vydané kasačné uznesenie, namiesto jedného meritórneho, najmä keď nie je zakotvená zásada dvojinštančnosti civilného súdneho konania - inak ani nikdy nebola, aj keď v minulosti ju ústavný súd niekoľkokrát našiel, ale mimo ústavu, dohovor či OSP - čo je v ostatnom prípade v priamom rozpore s kogentnou úpravou § 390 písm. a/ CSP, podľa ktorého už mal odvolací súd sám rozhodnúť vo veci, keď vec bola raz zrušená.

2. Následky ignorovania § 390 CSP považuje ústavný súd za zásadné pochybenie odvolacieho súdu, spôsobujúce prietahy v konaní /III. ÚS 379/17/

3. Takýto bezduchý a protiprávny formalizmus spôsobuje, že sťažovateľ sa už vyše 10 rokov nemôže domôcť voči štátu náhrady škody za nezákonné rozhodnutie vo veľmi jednoduchej - skutkovo i právne - veci, ktorú sudcovia riešia už rutinne a rýchlo tak, ako to dokazuje sudca okresného súdu P. Tomáš. Ak bolo jeho rozhodnutie podľa odvolacieho súdu chybné, mal ho zmeniť, a to aj tak, že žaloba sa nezákonne odsúdeného sťažovateľa zamietla. Ale na to guráž nemal, hoci v zrušujúcom uznesení sa v celom rozsahu stotožňuje s odvolacími námietkami zástupcu štátu, tak prečo im nevyhovel?

4. Žiadame preto našej sťažnosti vyhovieť a priznať náhradu trov konania v sume 570,05 EUR na účet JUDr. E. Lalíkovej; ide o odmenu za 3 úkony PZ + 3 x režijný paušál a 20% DPH v sume 95 E zo 475,05 €.“

4. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa

s ich stanoviskami k sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

5. Pokiaľ ide o chronológiu úkonov krajského súdu v napadnutom konaní, ktorá je uvedená v kontexte postupu prvostupňového súdu v danej veci v bode I.3.1 tohto nálezu, možno konštatovať, že tieto skutkové okolnosti sa spornými nestali, pretože ani sťažovateľ vo svojej replike nemal námietky proti takto opísanému skutkovému stavu. Rovnaké relevantné skutočnosti zistil aj ústavný súd, preto pri posudzovaní napadnutého konania z týchto vychádzal, avšak opomenul duplicitné opísanie týchto úkonov.

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'účinenie.

7. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom krajského súdu v odvolacom konaní o náhradu škody vedenom pod sp. zn. 15 Co 320/2016 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov

zaručeného v čl. 48 ods. 2 a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

8. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

9. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti konštantne vychádza z názoru, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (napr. II. ÚS 26/95).

10. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

10.1 Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že dĺžka napadnutého konania nebola závislá od zložitosti veci. Napokon skutočnosť, že by napadnutá vec bola fakticky alebo právne zložitá, netvrdil ani podpredseda krajského súdu.

10.2 Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúmanom konaní, ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mala byť osobitne

zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom odvolacom konaní k zbytočným priet'ahom.

10.3 Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom krajského súdu v predmetnej veci a predovšetkým poukazuje na to, že nemožno pochybovať o tom, že povaha danej veci, t. j. náhrada škody, si vyžaduje osobitnú starostlivosť všeobecného súdu o naplnenie účelu konania, čo okrem iného znamená, že všeobecný súd má povinnosť organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a skončená, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty účastníkov konania.

Ústavný súd konštatuje, že napadnuté odvolacie konanie od predloženia spisu krajskému súdu (17. augusta 2016) do vyhlásenia ostatného uznesenia (4. júla 2018) v trvaní takmer dvoch rokov je už v kontexte o náhradu škody a v kontexte viac ako deväť rokov celkového trvania predmetného sporu samo osebe neprimerané, aj keď postup okresného súdu nemožno pričítať na vrub krajskému súdu. Je zrejmé, že krajský súd dlhodobo vo veci nevykonal žiadne úkony smerujúce k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ ako navrhovateľ počas napadnutého súdneho konania nachádzal, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). K priet'ahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani správania účastníkov, ale výlučne v dôsledku postupu súdu. Vzhľadom *na povahu* veci (náhrada škody) v okolnostiach danej veci nebolo možné súhlasiť s názorom podpredsedu krajského súdu, podľa ktorého „*objektívne okolnosti*“, teda množstvo „*nevybavených vecí*“, bránili postupu krajskému súdu. Ústavný súd už v podobných súvislostiach viackrát vyslovil (pozri napr. I. ÚS 23/03 a v ňom citovanú predchádzajúcu judikatúru ústavného súdu), že nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté priet'ahy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí – a teda vykonanie spravodlivosti – bez zbytočných priet'ahov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich práva

zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na dlhodobu obmedzenú personálnu kapacitu príslušných súdov (pozri napr. I. ÚS 119/03). Okrem uvedeného ústavný súd opakovane zdôraznil, že pri posudzovaní toho, či bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, posudzoval postup súdu, a nie to, či toto právo bolo porušené činnosťou (nečinnosťou) alebo postupom konkrétneho sudcu vybavujúceho danú vec. Preto pri posudzovaní odôvodnenosti sťažnosti nebolo možné prihliadnuť ani na to, že „*subjektívne zavinenie prietáhov v konaní*“ na strane zákonného sudcu „*nebolo zistené*“.

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu v bode 1.

11. Vzhľadom na to, že krajský súd o odvolaní rozhodol uznesením sp. zn. 15 Co 320/2016 zo 4. júla 2018, neprichádzalo do úvahy v okolnostiach danej veci rozhodnutie podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde.

12. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ požadoval priznať finančné zadosťučinenie v sume 5 000 €, pretože postup krajského súdu považuje za neprimerane dlhú a „*po celú túto dobu právnej neistoty, beznádeje, frustrácie a úzkosti je sťažovateľ neustále v područí štátu a jeho justičného systému*“.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľa. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať mu aj finančné zadosťučinenie v sume 1 000 € podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde a prihliadol pritom aj na povahu veci a na skutočnosť, že konanie bolo na krajskom súde medzičasom skončené.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil,

je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu v bode 2.

13. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľovi vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti z 31. júla 2017 a písomné stanovisko k vyjadreniu okresného súdu zo 14. augusta 2018). Za dva úkony vykonané v roku 2017 patrí odmena v sume dvakrát po 147,33 € a režijný paušál dvakrát po 8,84 € a za jeden úkon vykonaný v roku 2018 patrí odmena v sume 153,50 € a režijný paušál 9,21 € (v zmysle § 1 ods. 3 a § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov), preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú sumu 475,05 €, ku ktorej bolo treba pripočítať 20 % DPH, teda sumu 95,01 €, t. j. trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú celkove sumu 570,06 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

14. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. septembra 2018